

Άννα Γρίβα

ΤΑ ΖΩΑ ΘΕΟΙ

Με σχέδια του Παναγιώτη Βαγγελή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἄλλη ἄλλη γλώσσα	11
Τετράπλευρο	14
Τὸ θρεπτικὸ ἀεράκι	18
Albina	21
Οὐράνια σώματα	24
Αἷμα γλυκὸ	26
Πῶς παίρνονται οἱ ζωές	29
Φρέσκα μῆλα	32
Καρβουνάκια, λάδι καὶ φιτίλια	34
Ὁ φεγγίτης	37
Φωτεινὴ καὶ Ἄσπασία	39
Ναυάγια	42
Ἵπογείως	46
Στὸ τρένο	49
Μεταξοσκώληκες	54
Πουλάκια εἶναι κι ἄς λένε	56
Ὀδοιπόροι	59
1905	61
Χωρὶς	63
Τὰ ροῦχα	65
Ἡ συνομιλία	67

Τετράπλευρο

ΤΩΡΑ πού ὁ παππούς καί ἡ γιαγιά πέθαναν, κα-
νεῖς πιὰ δὲν πηγαίνει στό παλιό πέτρινο σπίτι.
Ἡ αὐλή ἔχει γεμίσει ξερά φύλλα, τὰ κεραμίδια ἔχουν
σπάσει καί καμιὰ φορά, ὅταν τὰ πατοῦν οἱ γάτες, πέ-
φτουν μικρά κομματάκια στόν δρόμο. Τὸ κλειδί τῆς
πόρτας εἶναι μεγάλο, ὅπως ἐκεῖνα τὰ παλιά σιδερένια
κλειδιά πού μικροὶ φανταζόμασταν ὅτι ἀνοῖγαν μπα-
οῦλα πειρατικῶν θησαυρῶν, ἐνῶ φυσούσαμε μὲ δύνα-
μη στὴν τρύπα πού εἶχαν στό πάνω μέρος γιὰ νὰ φτιά-
ξουμε σαπουνόφουσκες. Τὸ γυρίζω δυὸ φορές στὴν
κλειδαριὰ καί ἡ πόρτα ἀνοίγει τρίζοντας. Μυρωδιὰ
νοτισμένου ξύλου καί στό πάτωμα πεσμένοι σοβάδες.
Κάνω μιὰ βόλτα στὰ δωμάτια. Ἡ κουζίνα γεμάτη
ἀκόμη μὲ τὰ στιλβωμένα tenτζερέδια, στὴ μέσα κά-
μαρα τὸ κρεβάτι καί τίποτε ἄλλο. "Ὅλα τὰ ὑπόλοιπα
ἔπιπλα τὰ ἔχουν μοιραστεῖ τὰ παιδιὰ τους. Τὰ κρεβά-
τια τῶν νεκρῶν ὅμως κανεῖς δὲν τὰ παίρνει, εἰδικὰ ἂν
πέθαναν ἐπάνω ἐκεῖ· οὔτε τίς κατσαρόλες τους, γιατί
συνήθως εἶναι χάλια, ὅλο γρατζουνιές καί μὲ μιὰ μαύ-
ρη κρούστα στόν πάτο ἀπὸ παλιό, καμένο φαγητό.

Ἡ ντουλάπα ἄδεια, ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ βαλίτσα μὲ κατο-
 χικὰ λεφτά, αὐτὰ ποὺ ἓνα ἑκατομμύριο ἴσον μιὰ φέτα
 ψωμί. Ἔτσι ἔλεγε ἡ γιαγιά μου, ποὺ θυμόταν τὸ ἴσον
 μονάχα ἀπὸ τὰ μαθηματικά. Ἴσως καὶ τὴν ἀφαίρεση,
 γιατί ποτὲ δὲν ἔλεγε «γέρασα», ἀλλὰ «μοῦ κόβονται
 λίγα λίγα τὰ χρόνια». Κάθε χειμώνα ἐβγαζε ἀπὸ τὴν
 ντουλάπα μιὰ σακούλα λεφτὰ καὶ τὰ ἔκανε προσά-
 ναμμα γιὰ τὸ τζάκι, ἀλλὰ ἦταν τόσο πολλὰ, ποὺ δὲν
 πρόλαβε νὰ τὰ κάψει ὅλα κι ἔτσι ἔμεινε αὐτὴ ἡ βαλί-
 τσα, γεμάτη μέχρι ἀπάνω, χωρὶς κανεὶς νὰ τῆς δίνει
 πιὰ σημασία. Ἐγὼ πάντως ἀπὸ τὴ γιαγιά ἔχω κρατή-
 σει μόνο τὴ μακριὰ λευκὴ πλεξούδα τῆς, ἀπὸ τότε ποὺ
 κουρεύτηκε, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ λούζεται, γιατί, ἔτσι
 ὅπως ἦταν μακριὰ τὰ μαλλιά τῆς, γλιστροῦσαν μέχρι
 τὰ πόδια τῆς καὶ τὴν μπερδεύαν, ἅσε ποὺ τὰ χέρια τῆς
 δὲν εἶχαν πιὰ δύναμη νὰ ἀρπάζουν τίς μποῦκλες καὶ
 νὰ τίς γυρίσουν ἀνάποδα μέσα στὴ σκάφη.

Περπατῶ ὅλο τὸ σπίτι σέρνοντας τὴν παλάμη μου
 στοὺς πέτρινους τοίχους. Τέσσερις τοῖχοι. Ἀπὸ τὴν
 μπροστινὴ πλευρὰ ἡ αὐλή, πίσω ἡ μεσοτοιχία μὲ ἓνα
 ἄλλο ἔρημο σπίτι. Μέσα του διαβάζω ἱστορίες ἄλλων
 ἀνθρώπων. Κάποτε ἐκεῖ ζούσανε τρεῖς. Ὑστερα δύο,
 γιατί ὁ πατέρας ἔφυγε ἐξόριστος στὴν Οὐγγαρία τὸ
 '49. Γύρισε τὸ '64. Ὅταν ἦρθε, ὁ γιός του πιὰ ἦταν δε-
 κάξι καὶ πολὺ ἀτίθασος καὶ ἡ γυναίκα του τὸν κοιτά-
 ζε σὰν ξένο. Ἐκεῖνος θύμωνε πολὺ. Καὶ ὁ γιός του τὸ
 ἴδιο, ὥσπου μιὰ μέρα τὸν σκότωσε μπήγοντάς του ἓνα

μαχαίρι στο στήθος. Ή γιαγιά μου έπλενε τις κατσαρόλες της εκείνη τήν ώρα, άκουσε φωνές και μυρίστηκε τὸ αἷμα. Μετὰ τὴ δίκη κανείς δὲν τοὺς ξανάδε στο χωριὸ οὔτε καὶ μίλησε γι' αὐτούς, ὅμως πολλὲς γυναῖκες καὶ ἀγόρια τοὺς θυμήθηκαν ὅταν γύρισαν κι ἄλλοι ἄντρες ἀπὸ τὴν Οὐγγαρία, τὸ Οὐζμπεκιστάν, τὴ Ρουμανία καὶ τὴν Πολωνία. Τότε ἦταν τὸ '74 καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἐπέστρεψαν ἦταν ὀλότελα ξένοι, πλὴν εἴκοσι πέντε χρόνια ἀπὸ τὴν ξοδεμένη ζωὴ, ἂν μετρήσω κι ἐγὼ μὲ ἀφαίρεση, ὅπως ἡ γιαγιά μου. Ὅχι πὼς θέλανε οἱ γυναῖκες ἢ τὰ παιδιὰ τους νὰ γίνουνε φονιάδες, μὰ σιγὰ σιγὰ καταλάβαιναν πὼς πλησίαζε ἐκείνη ἡ κακιά στιγμή ποὺ ἐπιστρέφει ὁ ξένος νὰ σὲ ὀρίσει καὶ πρέπει νὰ τὸν λὲς ἄντρα σου ἢ πατέρα σου κι ἐκεῖνος νὰ σὲ λέει γυναίκα ἢ παιδί — γιὰ ποιὸν παίζουμε αὐτὸ τὸ παιχνίδι;

Αὐτὰ σκέφτονταν ὅλες γιὰ χρόνια, ἀλλὰ δὲν τὸ ὁμολογούσαν ποτὲ ἢ μιὰ στὴν ἄλλη· οὔτε οἱ ἄντρες λέγαν τίποτα, στὰ καφενεῖα μόνο παίζανε χαρτιά καὶ δὲν μιλοῦσαν ποτὲ γιὰ τὰ παλιά· προσποιοῦνταν πὼς συνεχίζαν τὴ ζωὴ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ τὴν εἶχαν ἀφήσει τὸ '49. Κι ἔτσι αὐτὸ τὸ χωριὸ γιὰ χρόνια τὸ ἔτρωγε ἕνα βουβὸ σαράκι, μέχρι ποὺ σκάφτηκαν ὅλα — κορμιά, μυαλά — καὶ ἔγινε ἕνας τόπος ὅμοιος μὲ τρύπα στο χῶμα.

Βγαίνω ἀπ' τὸ σπίτι. Θέλω νὰ δῶ ποῦ ἀκουμπᾶνε τὰ πλευρά του. Στὰ δεξιά ὁ δρόμος· μιὰ γιαγιά κατηγορίζει τὸ στενὸ φορτωμένη μὲ ξύλα καὶ χάνεται στὴ

στροφή. Στα άριστερά ξερά χορτάρια που πετάνε οι γείτονες όταν καθαρίζουν το χωράφι τους. Κάποτε ἐδῶ ὑπῆρχε τὸ κοτέτσι τῆς γιαγιᾶς· ἔμπαινα νὰ πάρω αὐγὰ κι ἔβαζα τὰ γέλια ἔτσι ὅπως μὲ τσιμποῦσαν τὰ κοτόπουλα. Ἰστέρα τὴ χάξευα νὰ τηγανίζει. Ὁ κρόκος ποὺ ἀνοίγε ἦταν πορτοκαλῆς κι ὀλοστρόγγυλος, ἴσως τὸ μόνο πράγμα ποὺ ἔμοιαζε κάπως μὲ ἥλιο σὲ αὐτὸ τὸ σκοτεινὸ χωριό.

Πῶς παίρνονται οί ζωές

ΣΤΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ τραπέζια υπήρχε ἡ συνήθεια νὰ συζητοῦν οἱ μεγάλοι τὶς παλιές ἱστορίες. Ἐμεῖς οἱ μικροὶ τοὺς ἀκούγαμε καὶ ξέραμε μὲ ποιὰ σειρὰ θὰ τὰ θυμηθοῦν ὅλα. Κυρίως μιλοῦσαν γιὰ νεκρούς, μνηήμες ἀρχαῖες ἀγνωστων σὲ ἐμᾶς ἀνθρώπων. Ἐγὼ μὲς στὸ μυαλό μου εἶχα φτιάξει ἀκριβῶς τὰ πρόσωπά τους, κι ἄς μὴν τοὺς εἶχα δεῖ ποτὲ οὔτε σὲ φωτογραφία. Ἀπὸ ὅλες τὶς ἱστορίες ὅμως πιὸ πολὺ τοὺς ἄρρεσε νὰ λένε γιὰ τοὺς πέντε ἐκείνους ἀντρες τῆς οἰκογένειας ποὺ χάθηκαν δροσεροί, μέσα στὴ σπίθα τῆς νιότης τους. Τὶς ἱστορίες τους, πέντε ἱστορίες, τὶς λέγανε σὰν νὰ μιλοῦσαν γιὰ πράγματα ἀπλά. Ὁ ἕνας κρεμάστηκε στὴ μέση τοῦ σπιτιοῦ ἀπὸ τὸ μεγάλο δοκάρι· ὄχι, δὲν ἦταν ἄρρωστος, μονάχα τὸ ἔκανε γιὰτὶ εἶχε θυμώσει μὲ τὸν πατέρα του, ποὺ δὲν τὸν ἄφησε νὰ πάει ἐκδρομῇ. Ὁ ἄλλος ἔπεσε στὴ θάλασσα καὶ πνίγηκε· ὄχι, δὲν τὸ ἔκανε γιὰτὶ ἤθελε νὰ πεθάνει, μόνο θὰ νόμιζε πῶς ἤξερε κολύμπι. Τὸν τρίτο τὸν βρῆκαν τσακισμένο στὸ φαράγγι· ὄχι, δὲν ἦτανε αὐτοκτονία, ἀτύχημα σίγουρα· θὰ κυνηγοῦσε τὸ κατσιακάκι

πού όλο του ξέφευγε. Και πάνε λέγοντας οι ιστορίες. Κι οι εξηγήσεις. Πού δέν μου φαίνονταν καθόλου πειστικές. Μά δέν τολμούσα νά τους πῶ τις αντιρρήσεις μου, γιατί ἦταν τόσο ικανοποιημένοι νά σκέφτονται ότι όλα εἶχαν γίνει ὅπως ἀκριβῶς τὰ λέγανε.

Κάποτε ὅμως ἔσκασε σάν βόμβα ἡ εἶδηση ὅτι ὁ θεῖος Λέανδρος, ὁ ἀδερφός τῆς μαμᾶς, σκοτώθηκε μέ τὸ περιστροφο τοῦ παπποῦ. Οἱ πέντε ιστορίες γίνονταν πιά ἔξι καὶ ἔφερναν τρομακτικὰ στὸ προσκῆνιο τὴν κατάρα τοῦ οἴκου μας. Στὴν κηδεῖα ἐγὼ δέν μπορέσα νά πάω, γιατί ἀγαπούσα πολὺ τὸν θεῖο, πού ἦταν ὁμορφος, ἀλλὰ πάντοτε, ἀπὸ πολὺ μικρός, ἀκροβατοῦσε μεταξὺ πραγματικότητας καὶ οὐνείρου καὶ τὸν συνόδευε μονίμως μιὰ μυρωδιὰ ἀπὸ ἀλκοόλ, πού, ὅπως ἔλεγε, τὸν καθυσύχαζε, γιὰ νά μπορεῖ νά κοιμᾶται τὰ βράδια. Ὁ θεῖος Λέανδρος ἄφησε πίσω του μιὰ τελευταία ἐπιστολή, ἀποχαιρετιστήρια, πού ἔλεγε:

«Ὅταν θὰ μαζευτεῖτε πάλι ὅλοι μαζί στὸ τραπέζι γιὰ νά μου κάνετε μνημόσυνο, μὴν πεῖτε ὅτι τὸ ὄπλο ἐκπυρσοκρότησε. Ἦμουν ἐγὼ πού πάτησα τὴ σκανδάλη, ἀγαπητοί μου οἰκεῖοι, γιατί εἶχα χρόνια νά κοιμηθῶ καὶ μπροστὰ στὰ μάτια μου εἶχαν ἀρχίσει πάλι οἱ μεγάλες σκιές νά χορεύουν καὶ νά μου μιλοῦν. Λοιπὸν κάλλιο θάνατος παρὰ ζωὴ ἀβίωτη. Εἰς τὸ ἐπανιδεῖν, χωρὶς βάσανα πιά — ἐλπίζω».

Ἡ μητέρα μου ὅμως, πού τῆς παραδόθηκε τὸ γράμμα μαζί με τὰ ὑπόλοιπα ὑπάρχοντα τοῦ θεῖου, τὸ πῆ-

ρε και τὸ ἔκαψε κι ἐγὼ ἴσα πού πρόλαβα νὰ τὸ ἀντιγράψω στὰ κρυφά.

Στὸ μνημόσυνο μίλησαν πολὺ γιὰ τὸν θεῖο Λέανδρο καὶ μὲ σιγουριά συμφώνησαν γιὰ τὴν ἐκπυρσοκρότηση τοῦ ὄπλου. Ἔνιωθα τόσο θυμωμένη. Στὴν τσάντα μου εἶχα τὸ ἀντιγραμμένο γράμμα του, τὸ ἔσφιγγα στὴ γροθιά μου καὶ ἐτοιμαζόμουν νὰ τὸ διαβάσω δυνατὰ μπροστὰ σὲ ὅλους. Μὰ μιὰ δύναμη ἀόρατη μὲ ἐμπόδισε. Τοὺς κοίταξα ἕναν ἕναν. Ἦταν ὅλοι σιωπηλοὶ καὶ τρομαγμένοι. Ὁ παππούς μου εἶχε ἕνα μεγάλο δάκρυ στὸ κάτω μέρος τοῦ ματιοῦ του πού δὲν ἔλεγε νὰ κυλήσει καὶ μουρμούριζε συνέχεια: «Εἶδες πῶς παίρνονται οἱ ζωές;». Αὐτὴ τὴ φράση τὴν εἶχα συνηθίσει πιὰ τόσα χρόνια, νὰ τὴ σιγοψιθυρίζουν οἱ συγγενεῖς μὲ κατεβασμένο τὸ κεφάλι, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ διευκρινίζεται ποιὸς εἶναι ὁ κλέφτης τῶν ζωῶν. «Ἀπὸ ποιόν παίρνονται οἱ ζωές, παππού;» τόλμησα γιὰ πρώτη φορὰ νὰ ρωτήσω ἀγκαλιάζοντάς τον σφιχτά. «Ἀπὸ τὴν ἀρρώστια, παιδί μου», μοῦ ἀπάντησε κοιτάζοντας μὲ βαθιὰ τὰ μάτια. Κι ἦταν γιὰ μένα ἡ ἀπάντηση ἐκείνη μιὰ λύτρωση. Γιατὶ ἦταν ἡ ἀλήθεια. Καὶ οἱ ἀλήθειες λύνουν κάποτε τὶς κατάρεις τῶν οἴκων.

Φρέσκα μῆλα

«**Μ**ΙΛΑ! ΜΙΛΑ!» μοῦ φώναζε ἡ κυρία σκυμμένη πάνω μου ἐκεῖ πού εἶχα πέσει λιπόθυμη. «Μίλα! Μίλα! Εἶσαι καλά;» μὲ ρώταγε κι ἐγὼ κάτω ἀπὸ τὰ κλειστά μου μάτια εἶχα σκάσει στὰ γέλια, γιατί νόμιζα ὅτι θὰ μοῦ ἀνοίξει τὰ βλέφαρα καὶ θὰ μοῦ ἀκουμπήσει πάνω στοὺς βολβούς μῆλα, μῆλα. Ξαφνικὰ μοῦ ἔριξε στὸ πρόσωπο νερὸ καὶ τότε μπόρεσα νὰ βγῶ ἀπὸ αὐτὴ τὴν παράξενη νάρκη. Τῆς εἶπα ὅτι μοῦ εἶχαν φανεῖ ἀστεῖα τὰ μῆλα της, ἀλλὰ ἐκείνη δὲν κατάλαβε· μπορεῖ νὰ νόμιζε ὅτι τῆς μιλοῦσα γιὰ τὰ μάγουλά της. Ὑστερα μοῦ ζήτησε συγγνώμη, ἔπρεπε νὰ φύγει. Σίγουρα ἤμουν καλά; Δὲν θέλησε νὰ μάθει γιατί εἶχα πέσει κάτω.

Τὴν ἔβλεπα νὰ ξεμακραίνει, ἐνῶ καθόμουν στὸ σκαλάκι. Δίπλα μου μιὰ γάτα τριβόταν στὸν τοῖχο καὶ γουργούριζε ἀπὸ εὐχαρίστηση. Ἐγὼ ἀπὸ παλιὰ τὸ ἤξερα ὅτι οἱ γάτες εἶναι ἄνθρωποι καὶ τὴν πῆρα στὰ πόδια μου. Τότε ἐκείνη μοῦ ἐξήγησε ὅτι στὰ γατίσια δὲν ἔχει σημασία ἡ ὀρθογραφία οὔτε τὰ συμφραζόμενα, ὅλα εἶναι γραμμένα μὲ κεφαλαῖα καὶ χωρὶς τόνους

και μπορείς να ανακατεύεις τις λέξεις και να διαλέγεις μία, όποια θες κάθε μέρα, χωρίς να τη βάζεις ποτέ μέσα σε πρόταση. «Σήμερα λοιπόν εγώ διάλεξα τὰ μήλα, τὰ φρέσκα μήλα», τῆς εἶπα κι ἐκείνη μ' ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι και με πῆγε στὸν πίσω δρόμο, ποὺ μύριζε φροῦτα και χῶμα.

Ἀπὸ τότε λές και καθάρισε τελείως τὸ μυαλό μου και δὲν μπερδεύτηκα ξανά ἀπ' τὴν ἡχὴ τῶν λέξεων. Μόνο ποὺ καμιὰ φορὰ μπορεί νὰ μοῦ λέτε «δίνει» και νὰ ὄνειρεύομαι δίνη ὑδάτων και δροσεροὺς καταρράκτες ἢ νὰ μοῦ λέτε «αὐτὴ» κι ἐγὼ νὰ δαγκώνω τὸ αὐτί σας. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι μπερδεμα παρὰ ἓνα παιχνίδι ποὺ κάνω με τὸν ἑαυτό μου, για νὰ μπορῶ νὰ κρατῶ ἓναν δεσμό, ἔστω ἐλάχιστο, με τὴ γλώσσα τῶν ζώων.

Ἡ συνομιλία

ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ νὰ βλέπω τὰ ἀστέρια, ἀκόμη καὶ μέσα στοὺς θορύβους τῆς πόλης. Ὅταν λάμπουν, ξεχνῶ τὰ ἐμπόδια ἀνάμεσα σ' ἐμένα καὶ στὸν οὐρανὸ καὶ τὰ ἀγναντεύω γιὰ ὧρες. Μιὰ τέτοια ἔναστρη νύχτα ἔπεσες στὸ μπαλκόνι μου. Πληγωμένη. Στὰ φτερά σου εἶχες αἷμα καὶ δὲν μποροῦσες νὰ πετάξεις. Σοῦ ἔπλυνα τὴ φτερούγα καὶ τὴν ἔδεσα μὲ ἕναν παλιὸ ἐπίδεσμο. Σοῦ ἔλεγα ὅτι θὰ γίνεις καλά, γιατί ποιὸς ξέρει, μπορεῖ κάτι νὰ καταλάβαινες. Ὁ κτηνίατρος μοῦ εἶπε πὼς κάποιος θὰ σὲ εἶχε φυλακίσει. «Εἶναι μόδα τῶν τελευταίων χρόνων νὰ φυλακίζουν τὰ νυχτοπούλια, τὶς κουκουβάγιες κυρίως, δὲν ξέρω γιατί. Ὑστερα τὶς παρατᾶνε ἄρρωστες. Ἔχω περιθάψει κάμποσες τέτοιες. Ἡ δικιά σου θὰ τὸ ἔσκασε καί, μπερδεμένη ἀπ' τὰ φῶτα, θὰ ἔπεσε σὲ τίποτα σύρματα ἢ στὸν αὐτοκινητόδρομο. Εἶναι ἄσχημο τραῦμα, μὴν περιμένεις νὰ ζήσει πολὺ». Ἐγὼ ὅμως περίμενα, γιατί τὰ θαύματα ταιριάζουν στοὺς ἐπουράνιους. Μά, ὅταν πέρασε ὁ καιρὸς καὶ τὸ θαῦμα δὲν ἦρθε, σὲ πῆρα στὰ χέρια μου, ἀδυνατισμένη καὶ σὲ λήθαργο, καὶ βα-

θιά νύχτα ανεβήκαμε στο βουνό. Είχα ακούσει ότι πολλά άγρια ζώα έχουν έναν δικό τους τόπο για να πεθάνουν. Για έσένα ποῦ νά βρισκόταν ό τόπος αυτός; «Τράβα ψηλά, πέρνα τά σύνορα τοῦ σκοτεινοῦ δάσους», άκουγα άδιάκοπα μιá φωνή μέσα μου και ήμουν σίγουρη ότι ήταν ή φωνή σου.

Φτάσαμε σ' ένα μικρό ζέφωτο· έσύ μιá μπαλίτσα που έτρεμε στην άγκαλιά μου και ή φωνή μέσα μου νά ψιθυρίζει με ίκεσία: «Στάσου έδῶ, φτάσαμε». Σε άκούμπησα στη γή κι έσύ προσπαθοῦσες νά φτερουγίσεις. Έκανες ένα βήμα και έπεφτες στις φυλλωσιές. Στα σπλάχνα σου αναδούονταν άλλόκοτοι ήχοι και από τó ράμφορ σου ακούγονταν κτύποι κροτάλων. Άκροπάτησες άσθμαίνοντας και τότε μέσα στα δέντρα θρόισαν χιλιάδες φτερά, γλώσσες, νύχια, άνάσες. Μιá μουσική άπόκοσμη πλασμάτων, μιá τίποτα ζωντανό δέν φαινόταν. Έστερα ρίχτηκες όριστικά στη γή και συνέχισες νά μιλάς στη στερνή σου γλώσσα. Από την άλλη πλευρά έρχονταν ξανά και ξανά οι άπαντήσεις τών άοράτων. Φτερά, γλώσσες, νύχια, άνάσες, νυχτοπούλια, έντομα, έρπετά, ή ψυχή ή όμιλούσα τοῦ δάσους σε άρμονία άδιάσπαστη με τó λίκνισμα τών τρυφερών βλαστών και τών φύλλων.

Σε άφησα χωρίς νά κοιτάξω πίσω ξανά. Είχε αρχίσει νά ξημερώνει, μιá πράσινη φωτεινή λωρίδα διέτρεχε τόν όρίζοντα και έφτανε έως τά πόδια μου. Την ακολουθοῦσα έλπίζοντας νά με όδηγήσει μέχρι τόν

κεντρικό δρόμο. "Όταν έφτασα στην άκρη του μονο-
πατιού, άκουγα ακόμη τήν παράξενη συνομιλία σου
μέ αυτούς που έτοιμάζονται να γευτούν τις όμορφό-
τερες νύχτες.

